

Eva Garangou, 3 d'agost del 2024

*UN CIRC AL PATI DE CASA, PUNT DE VISTA NARRATIU FRACTAL
AMB ULL MURRI*

Amb en Damià Bardera vam compartir un parell de coordenades; les de l'espai, tots dos anàvem a una escola al peu del Montgrí, i les del temps; la dècada dels noranta, per la nostra generació, va ser la irrupció autoconscient al món. Des d'aquella atalaia vivíem, cadascú en la seva freqüència, històries que ens arribaven des de l'Estartit a l'Empordà interior en un temps en què s'anaven apagant definitivament els darrers relats de la guerra civil. Les pantalles encara no havien reduït les vivències i els primers petons venien després d'haver pedalat amb bici o d'haver recorregut carreteres secundàries amb Derbis Variant trucades entre camps de blat i de pomeres. Explico tot això perquè d'aquell temps i d'aquell paisatge m'ha semblat trobar-ne un destil·lat en el llibre de contes d'en Damià. Tot i això, el *pathos* que flota en la ruralitat dels ambients que mostra pendula entre una falsa ingenuïtat d'un jo literari que encara no ha entrat al món adult i el *gore* més esbardellat de la psicologia d'aquest jo literari; una ruralitat amb segell propi.

Fixeu-vos en l'estil, els contes tenen un nervi viu i més d'una vegada és la darrera paraula la que els dona la clau de volta definitiva. Les paraules són una delícia: els amics *tusten* l'esquena de qui estossega i *s'eixancallen* darrera la ginesta. El lèxic sembla emergir-li com una gropada de llet d'un brollador secret, potser el que va anar perfent-se-li en aquelles coordenades.

Pel que fa al contingut, convé mirar a dins d'un mateix què passa després de llegir un conte: a vegades emergeix sorpresa, d'altres neguit, incredulitat o fins i tot enuig nauseabund, senyals que el conte ha aconseguit fer camí. Imatges tendres, innocents i ingènues es barregen amb d'altres de violentes, truculentes i perverses. Tot un cresol que ens ve a trobar des de l'artifici literari per explorar la

complexitat de naturalesa humana. Quan acaba un conte podem prendre'l o rebutjar-lo, en aquest cas, quan el conte ens interpel·la, podríem preguntar-nos a què estem dient sí i a què no dels embolcalls que ens constitueixen.

Un dels seus encerts és narrar des de diferents fractals amb ull murri. En la clàssica escena de literatura rural de la matança del porc, –que d'entrada ja canvia per la matança de la vaca, “Tot s'aprofita”–, ell no faria córrer el discurs entre senyores de cases veïnes que entaforen carn per fer-ne botifarres. Ell faria passar l'ull del relat pel gos silent que passeja sota la taula i que quan ningú no el veu engrapa tot el budellam i el deixa estès a l'era –tot un circ al pati de casa!–, mentre gaudeix, sorneguer, del desori que ha creat llepant la sang del cul de la gibrelleta. Aquest és l'ull murri des d'on escriu –potser des d'on ens mira en secret quan llegim els seus contes–, en Damià Bardera.